

בש"פ 8195/14 - פבל אליקין נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 8195/14

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העורר: פבל אליקין

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 5.11.2014 במ"ת 22610-10-14 שניתנה על ידי כבוד השופטת ד' עטר

תאריך הישיבה: ט"ז בכסלו תשע"ה (8.12.14)

בשם העורר: עו"ד אלי מסטרמן

בשם המשיבה: עו"ד לינור בן אוליאל

מתורגמנית: גב' באטה ריבניק

החלטה

1. לפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 5.11.2014 (מ"ת 22610-10-14, השופטת ד' עטר) אשר הורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים כנגדו.

כתב האישום והליכים קודמים

2. ביום 19.10.2014 הוגש נגד העורר ואדם נוסף (להלן: הנאשם 1) כתב אישום בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמוד 1

(ת"פ 14-10-22579). בכתב האישום יוחסו לנאשם 1 ולעורר עבירה של שוד מזוין בחבורה לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), וכן עבירה של חבלה ופציעה בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 334 ו-335(א)(1) ו-(2) לחוק העונשין.

3. על פי הנטען בכתב האישום, העורר והנאשם 1 הגיעו ביום 12.10.2014 לפנות בוקר למרתף שבו שהה המתלונן, דר רחוב. השניים דרשו מהמתלונן לתת להם וודקה וכסף, וכאשר זה ענה להם שהפריטים המבוקשים אינם ברשותו החל הנאשם 1 לחפש במרתף אחר פריטים השייכים למתלונן. נאשם 1 הרים טלפון נייד השייך למתלונן אשר היה מצוי מתחת למזרן שעליו הוא ישן. לאחר מכן, שלף הנאשם 1 מכיס מכנסיו סכין מטבח ודקר את המתלונן בכתפו השמאלית. המתלונן נפל ארצה, ואז בעטו נאשם 1 והעורר בגופו וברגליו. בעקבות זאת, המתלונן מסר לידיהם בקבוק וודקה וחבילות סיגריות שהיו ברשותו. לאחר מכן, העורר נטל קרש והכה באמצעותו בברכיו של המתלונן מספר פעמים, ואילו נאשם 1 נטל חוט עבה שהיה במרתף ואיים על המתלונן שיתלה אותו באמצעותו אם לא ייתן לשניים גם כסף. המתלונן אמר כי אין ברשותו כסף, ואז נטל העורר את הסכין מידי הנאשם 1 ודקר את המתלונן מתחת לחזה בצד ימין. המתלונן אמר לשניים כי יש לו כסף מוחבא בקרבת מקום, והוביל את הנאשמים מחוץ למרתף, לחניה של סופרמרקט סמוך. בהגיעם לחניה צעק המתלונן לעזרה, ושומר אשר שמע את קריאותיו הזעיק למקום את המשטרה. על פי הנטען, הנאשם 1 המשיך להכות את המתלונן, אך כשראה את השומר מתקרב אליהם נסו השניים מן המקום.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום נגדם הגישה המשיבה בקשה למעצרו של העורר והנאשם 1 עד תום ההליכים.

5. בדיון שהתקיים בפני בית המשפט המחוזי בעניין זה ביום 5.11.2014, הסכים בא כוחו של העורר כי יש תשתית ראייתית לכאורית נגדו, אך טען כי קיימות בה חולשות ראייתיות. לשיטתו, עלתה סתירה בגרסתו של המתלונן ביחס להעברת הסכין בין העורר לנאשם 1, וכמו כן עלו תמיהות מהדו"חות של השוטרים אשר הגיעו למקום, במיוחד ביחס לשאלה אצל מי נתפסו הפריטים אשר נגנבו מהמתלונן. כמו כן, נטען כי השומר שהגיע למקום ראה חשוד אחד בלבד לצדו של המתלונן. עוד ציין בא כוחו של העורר כי אף העורר הוא דר רחוב, כי הוא מכור לאלכוהול ומצוי במצב בריאותי לא טוב, וכן כי הוא נעדר עבר פלילי. נוכח זאת, ביקש בא כוח העורר ששירות המבחן יבדוק אפשרות לחלופת מעצר בעניינו, תוך הדגשת הצורך שלו לקבל עזרה בגמילה מהתמכרותו לאלכוהול. יצוין כי הנאשם 1, שהוא בעל עבר פלילי, טען טענה דומה לעניין הגמילה. המשיבה טענה בדיון כי לא מתקיימים בעניינם של השניים התנאים שנקבעו לצורך שקילת הליכי טיפול וגמילה בשלב המעצר (בהפניה לבש"פ 1981/11 מדינת ישראל נ' סוויסה (21.3.2011) (להלן: עניין סוויסה)).

6. בית המשפט המחוזי נתן החלטתו באותו יום (השופטת ד' עטר), והורה על מעצרו של העורר והנאשם 1 עד תום ההליכים. בית המשפט המחוזי קבע כי קיימות ראיות לכאורה ברמה מספקת להוכחת המיוחס לעורר ולנאשם 1, וכי גם אם עולות סתירות או תמיהות קלות מן הראיות, אין בהן בכדי לרדת לשורשה של התשתית הראייתית הלכאורית. בית המשפט המחוזי קבע עוד, כי אין מקום להורות על קבלת תסקיר מבחן אשר יבחן את שחרורם של השניים להליכי גמילה. בית המשפט המחוזי ציין כי התנאים שנקבעו בעניין סוויסה אינם מתקיימים בעניינם של העורר ושל הנאשם 1, וביתר שאת כך לגבי התנאי הראשון שהוא המשמעותי מבין השלושה – האם הנאשם החל בהליך גמילה בטרם ביצוע העבירה בגינה נעצר. כמו כן, נקבע כי לא מתקיים גם התנאי השלישי לפיו בהליך הגמילה יש כדי לתת מענה הולם למסוכנות הנשקפת מן הנאשם. ביחס לעורר נקבע כי מסוכנותו גבוהה, בשל החלק המהותי שנטל באירוע ופעולותיו האלימות בו, למרות שהוא נעדר עבר פלילי, וכי שהות בקהילה טיפולית לא תאיין את מסוכנותו. החלטה דומה התקבלה גם בעניינו של הנאשם 1, שלו כאמור עבר פלילי. בית המשפט המחוזי קבע כי לא מצא מקום להורות על שחרורם של

הנאשמים להליך גמילה, ומאחר שלתכלית זו בלבד התבקש התסקיר קבע כי אין מקום להורות על קבלתו.

הערר

7. מלכתחילה כלל הערר טענות גם בכל הנוגע לראיות נגד העורר. אולם, בדיון שהתקיים בפני ציין בא-כוחו של העורר כי הוא ממקד את טענותיו בכך שהיה מקום להזמין תסקיר מבחן בעניינו. לשיטתו, היה מקום לתת משקל לעובדה שהוא דר רחוב, יליד 1968, המכור לאלכוהול זה עשרות שנים וזוהי מעורבותו הראשונה בפלילים. בא-כוחו של העורר ציין כי אמנם מרשו זקוק במיוחד לגמילה, אך בקשתו לכך שיוזמן בעניינו תסקיר לא הוגבלה, ואף כעת אינה מוגבלת, לבחינת חלופה של גמילה. באופן כללי יותר, טען כי מסוכנותו אינה מייתרת בחינת חלופות מעצר כלשהן באמצעות שירות המבחן.

8. מנגד, באת-כוח המדינה התנגדה לקבלת הערר. היא הצביעה על החומרה הרבה הכרוכה באירוע שבו היה מעורב העורר, אירוע של אלימות קשה בהשפעת אלכוהול, וציינה כי תנאי חייו של העורר כדר רחוב אינם מניחים בסיס לכך שתימצא לו באופן סביר חלופת מעצר.

דיון והכרעה

9. לאחר ששקלתי את הדברים עמדתי היא שיש לקבל את הערר.

10. אכן, האירוע שבו היה מעורב העורר הוא חמור, ולא ניתן להמעיט בכך. כמו כן, הקשיים האובייקטיביים שעליהם הצביעה באת-כוח המדינה בכל הנוגע לשאלה אם במצבו של העורר תוכל להימצא חלופת מעצר הם קשיים שלא ניתן לזלזל בהם. עם זאת, אני סבורה שלא ניתן להתעלם מן העובדה שזוהי מעורבותו הראשונה של העורר בפלילים, חרף תנאי חייו המורכבים. כמו כן, אני סבורה שמי ש"התגלגל" לחיים ברחוב, במתכונת שיש בה פגיעה בכבוד האדם במובן של תנאי חייו הבסיסיים ביותר (ראו: אהרון ברק "כבוד האדם כזכות חוקתית" הפרקליט מא 271, 285 (1994)), ועל-פי המתואר על-ידי בא-כוחו מעולם לא קיבל סיוע מן המדינה, ראוי לכך שרשויות המדינה יעשו לפחות את המאמץ הכרוך בבחינתה של חלופת מעצר עבורו. תהיה זו הושטת יד לעברו של העורר, בעודו שרוי בבירא עמיקתא.

11. למותר לציין שאינני יודעת אם תוכל להימצא חלופת מעצר מתאימה שיהא בה כדי לאיין את מסוכנותו של העורר. בא-כוח העורר העלה בדיון כמה אפשרויות וניתן להניח שאלה ייבחנו, כמובן בהתאם לשיקול דעתו של שירות המבחן. אני סבורה שראוי העורר, לנוכח חייו עד כה, לקבל לפחות הזדמנות זו מהמדינה. אין בכך כמובן כדי לקבוע מסמרות בשאלה האם תוכל לסכון במקרה זה חלופת מעצר.

12. אני מורה אפוא על הזמנת תסקיר מבחן בעניינו של העורר שיוגש לבית המחוזי עד ליום 30.12.2014 על מנת שידון באפשרות של שחרורו לחלופת מעצר כאשר התסקיר מונח בפניו.

13. סוף דבר: הערר מתקבל כאמור בפסקה 12 לעיל.

עמוד 3

ניתנה היום, י"ח בכסלו התשע"ה (10.12.2014).

שׁוֹפֵט
